

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

Pars Prima. De ijs, quae ante Synodum agenda sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

DE NOMINE ORIGINE,

Et Definitione Synodi Diocesanae.

P A R S P R I M A.

Cap. I.

- V**M partes nostrae sunt precipuae, ut Praxim Diocesanae Synodi celebrandae describamus in ijs, quae ad Theoriam potius atinent, non immoramur.
- 2 Est enim Synodus, Graece, Concilium Latine, seu coetus, vel Congregatio. cap. 1. §. Synodus 1. c. dist.
  - 3 Et licet originem habere videatur ab Apostolis Act. 15. quia tamen ibi conuenerunt Apostoli, qui erant Episcopi, & seniores: deducimus originem Diocesanae Synodi libentius ab Act. 21. ver. 18. Ann. D. 58. vbi sub Iacobo Episcopo Hierosolymitano omnes seniores, Graece presbyteri, fuerunt collecti, in causa S. Pauli. & Nora, quod de primo Apostolorum Concilio loquuti sunt hoc modo: Visum est Spiritui Sancto, & nobis, qui ritus adhuc perseverat apud nos, ut Concilia Provincialia, & Generalia dicantur congregata in Spiritu Sancto: quod prohibetur dici de Synodo Diocesana. qua de re monitus fuit quidam Episcopus à S. R. E. Cardinalibus, qui ante Decreta Synodalia eo modo loquendi fuerat usus, & praelo cum iisdem verbis dedit.
  - 4 Diocesana vero Synodus est Congregatio legitima, quam facit Episcopus cum Clericis sibi subditis in sua Diocesi, de ijsque in ea tractat, quae curiae suae pastoralis incumbunt, quae definitio satis aperte patet.

DE INDICATIONE SYNODI
Diocesanae. Cap. II.

- S**olet iudici tribus modis, primo solemniter in die Epiphaniae, ex caeremon. Episc. lib. 1. cap. 31. nimirum intra Missarum solemniam, dum festiuitates anni solemniores denunciantur populo, post Euangelium ab Archidiacono, seu Canonico, vel Beneficiato, aut alio, iuxta consuetudinem loci, pluviali induto, in pulpito, vel vbi solet cantari Euangelium, iuxta formulam, & cantum, quae habentur in Pontificali par. 3. tit. De

publicatione Festorum mobilium. quidam Episcopi pleniorum formulam dederunt cantandam; sed à Pontificali nullo modo est recedendum.

Deinde in Calendario non pauci edici iubent diem ipsam Diocesanae Synodi, ea die, quae occurrit in Calendario; his, & similibus verbis. Fer. ij. Dom. iij. post Pascha Officium fit &c. Hac die conueniant omnes de Clero ad Synodum &c.

3 Per Edictum, duos ante menses, vel vnum saltem, ex caerem. Episc. loco cit. proposita schedula, manu Notarij, seu Cancellarij subscripta, Ecclesiae Cathedralis affixa valuis ad praef. scriptam formam in dicto caeremoniali, quam dabimus infra vnà cum alijs Synodalibus formulis in 4. par. cap. 2. p. 3.

4 Pleniori forma videntur, omnes, quam vide infra, ex Actis praesertim Ecclesiae Mediolanensis, & Nouariensis. par. 4. cap. 1. num. 4.

5 Addunt alij in calce Edicti Praemonitiones aliquas, ut Clerus accedat instructior ad actiones Synodales: quod arbitrio Episcoporum relinquuntur. Dabimus infra exemplum à Perusina Synodo desumptum, par. 4. cap. 2.

6 Quod si ob aliquod impedimentum sit proroganda Synodus, opportuno tempore id fiat, ut moneatur Clerus ad formulam infra praescribendam. par. 4. c. 1. num. 5.

ANNOTATIONES.

§. I.

- 1 **I**N Edicto quatuor contineri solent: Episcopus indicens; Clerus, cui indicitur, tempus, & locus Actionis Synod.
- 2 Episcopus intellige consecratum quod omnes fatentur: item electum, & confirmatum, ex Henrico Botro de Synodo par. 1. qu. 6. ver. secundo accessorie qui sequitur Innoc. in cap. transmissum de elect. quia conuocatio Synodi est meri imperij: item prouisum à Papa, nondum consecratum, dummodo suas bullas expedierit: ut probat Io. Ant. Massobrius trac. de Synodo Diocesc. 2. dub. 1. nu. 9. item eum, qui liberam sit adeptus possessionem Episcopatus: ex eodem Massobrio ibidem dub. 3.

- 3 An vero Capitulum, sedo vacante, possit convocare Synodum concedit: idem Massobr. dub. 4. hoc est per Vicarium Capitulare, ex Declar. Congregationis citata ibidem, & à Garzia de benef. par. 9. cap. 2. nu. 8. Vicarius autem Episcopi non potest, citra speciale mandatum, ibid. cum Azor. instit. mor. 7. 2. lib. 3. cap. 45. quast. 4.
- 4 Nomine Cleri, qui tenetur ad Synodum venire, intellige subditos Episcopi, de quibus fusiè Massobr. cap. 3. dub. 2. breviter dico: tenentur accedere primo Abbates habentes Capellas, vel populum subiectum Episcopo, siue sint exempti, siue non citra privilegium speciale. 2. Regulares assumpti ad Ecclesias Parochiales. 3. Pralati saculares: quia appellatone presbyterorum comprehenduntur. 4. Parochi, & alij Sacerdotes exercentes animarum curam, etiamsi sint presentati per exemptos. 5. Qui obtinent beneficia simplicia. 6. Qui de consuetudine per decennium introducta accedere solent. 7. Vel per se, vel per procuratores. Hac ex Massob. dub. 6. ubi ille fusiè.
- 5 Dubitant D. D. extra ius consuetudinis de Canonicis Eccl. Cathedralis, & inferioris Collegiate, tum de alijs Sacerdotibus non beneficiatis. conveniunt autem, hosce omnes teneri, si de reformatione morum agatur, aut de publicandis Decretis proximi Concilij Provincialis, vel de re concernente uniuersum Clerum, seu Canonicos, multo ergo minus Diaconi, & inferiores Clerici tenentur accedere, nisi de consuetudine, si adsit, vel de speciali iure. Nam Mediolani tenentur omnes Sacris ordinibus initiati adesse Synodo.
- 6 Quod attinet ad tempus, singulis annis admonet Concil. Trid. sess. 24. cap. 2. de reform. celebrandam esse Synodum quod (heu) negligitur à multis, & tamen omitteus celebrare Synodum venit suspendendus ab executione Officij. ca. sicut in fin. de accus. & ex Declar. S. Congregat. Conc. 7. Martij 1590. nimirum per Archiepiscopum cui subest, ex Massob. ca. 2. dub. 3. à nu. 3. & Illustrissimi Patres Conc. Trid. Congregationis aiunt, esse de precepto, ut quotannis fiat, nisi causa excuset, qua solet, & debet afferri, in Visitatione liminum Apostolicorum.
- 7 Porro tempus magis congruum videtur esse Paschale tempus, quod probat Bott. p. 1. q. 8. cuius etiam rationes valde mihi placent, ea excepta, qua ille vult extra tempora ieiunio destinato celebrari Synodum, ne fiat cum ieiunio: ac in Synodo Mediol. 6. habetur hoc Decretum: videlicet: ieiunium, quod in Ec-

clesiasticis his actionibus (conuenitur autem de Synodalibus) olim institutum si se, ut seruatis, hoc valde dehortamur in Domino. Adde ego, quod prima Synodus loco cit. Act. 21. celebrata fuit tempore Paschali prope Pentecosten, ut ex Apostolico textu probatur aperte: & præterea Roma celebrabatur Dec. ij. post Pascha, in qua ideo legitur Euangelium de Pastore bono, ex Rupert. lib. 9. cap. 1. Durando lib. 6. cap. 98.

8 Locus denique, quicumque ille sit in Diocesi, est aptus, aptissimus autem est Ecclesia Cathedralis.

DE EPISTOLIS EPISCOPI
Pro Synodo. Cap. III.

- 1 IN Actis Ecclesie Mediol. habentur exempla litterarum Episcopaliū ad Vicarios foranos, Testes Synodales, & ad Parochos: quas dabimus infra par. 4. cap. 3.
- 2 Sed earum loco videntur sufficere Præmonitiones ex, quas supra significauimus, capite præced. num. 5.
- 3 Scribebat S. Carolus etiam ad Regulares, vt actionem Synodalem pijs precibus adiuuarent: quod monitione breviori in scriptis ad vnumquodque monasterium tam viroꝝ, quam scemmarum transmissa, suppleri potest. Vide infra par. 4. cap. 3. num. 3. & 4.

DE CONGREGATIONIBUS
Ante Synodum. Cap. IV.

- 1 Diuersis diebus, & ob diuersas causas habendæ sunt varię Congregationes coram Episcopo: qui in ijs eum Rochetto, & Mozetta in suis ædibus consultores excipiet. omnes autem statuta hora vocati conueniunt.
- 2 Episcopus ergo deputabit idoneum virum, qui referat in librum ea omnia, quæ in hisce cõuentibus pertractantur: eum ego vellem; qui futurus erit Secretarius Synodi.
- 3 Eliget sex, vel octo, partim Theologos, partim Canonistas, sæculares, & regulares, quorum consilio utatur in negotijs Synodalibus.
- 4 Die commodiori conuocet omnes Curatos Ciuitatis, à quibus coram se, & prædictis consiliarijs exquirat statum totius ciuitatis, at, quæ decernenda proponuntur in Synodo, scripto consignentur à proponentibus.
- 5 Alia die accersantur à Diocesi Vicarij foranei, seu Archipresbyteri, seu primores Parochi; & eadem exquirat Episcopus, & eodem modo, vt supra, de statu Diocesis, post

- post habitos in Diocesi similes conuentus.
6. Laudabiles esset, si conuocarentur alta die vna simul omnes Regularium superiores coram Episcopo, & si suppeditarent in genere peccata populorum, & opportuna remedia; quod prodesset quam maximè pro reservatione casuum vtiliore.
  7. Ex his, & ex Visitatione proxima Ciuitatis, & Diocesis, opera prædictorum consultorum, haurienda est materia Decretorum Synodi, quæ debet esse de ijs, in quibus vt plurimum peccatur: sed his paulo post agemus.

DE ORDINE HABENDI
prædictas Congregationes. Cap. V.

1. Statuta hora, & per nuncios, seu schedulas vocatis vocandis, in aula, seu cubiculo capaci Palatii Episcopalis, ante omnia Episcopus stans, alijs quoque stantibus, recitabit de libro Pontificali, seu de Tabella parata Orationem, Adsumus, &c. seu præces initio Congregationis dici solitas: Veni Sancte Spiritus, &c.
2. Sedentibus omnibus, legitur à Secretario Episcopi Catalogus eorum, qui debent interesse, vt notentur in libro hoc modo: Die... mensis... coram Reuerendissimo D. N. Episcopo, & M. R. R. N. N. N. N. N. N.
3. Sedebunt autem ordinem congruo, iudicio Episcopi, pro iure dignitatum, titulorum, & ceteris partibus, iure promotionis antiquioris. Regulares post presbyteros sæculares. Inter sæculares autem è prædictis consultoribus primus locus Vicario Generali dandus erit; secundus illis, qui in cathedrali dignitatem habent; tertius Præposito collegiæ insignis, qui præcedere debet Canonicum cathedralis Ecclesiæ extra collegium suum præcedentem, quod bene probat Cassanæus in Catal. glor. mundi 4. par. consid. 38. nisi aliud obster. quartus locus Canonico collegiæ insignis, quintus Paroch. sextus alijs, nisi fortè quis sit Protomocarius, seu Doctor, cui in huiusmodi conuentibus cedunt aliqui ex prædictis. quia in re valet maxime consuetudo locorum, Cassanæus in 4. parte citata.
4. Exposita causa conuocationis ab Episcopo, interrogantur singuli de re proposita, ordine maioritatis, incipiendo à maioribus, qui facta debita Episcopo reuerentia, respondent breuiter, & prout res postulat, ad interrogatam tempore conuertatur.
5. Notabit Secretarius, quæ notatu sunt digna, Episcopi arbitrio.

6. Sed in Congregationibus Parochorum, Vicariorum Foraneorum, & Regularium, consultores prædicti Synodales sedebunt hinc inde à latere Episcopi. alij verò interrogati surgent, & facta reuerentia Episcopo debita, & consueta (cum genuflexione, exceptis canonicis) stantes dicant sententiam suam; quos tamen fere statim iubebit Episcopus sedere, & caput tegere.
7. Actis de more gratis ab Episcopo per consultas preces in fine congregationis dici solitas, dimittitur congregatio.

DE CONFICIENDIS DECRETIS
Cap. VI.

1. Distribui possunt diuersi tituli materiarum Synodaliæ prædictos inter consultores, vt quisque suggerat, quod in Domino expedire iudicauerit.
2. Caveatur à multitudine Decretorum.
3. Ea sint de rebus, quæ ad plures attinent, non ad vnum, aut alterum tantum.
4. Aliquando sufficit ea in memoriæ cleri reuocare, quæ in Conc. Trident. aut Provinciali, cui subest clerus, aut aliàs à prædecessore Diocesano sancita sunt. si hæc Decreta non sufficiunt. fiat tandem Decretum nouum. Plena sunt Decretis optimis in quacunque re Acta Mediol. Ecclesiæ quibus, & alijs Manuali Episcoporum per Aphorismos distributum dabimus in lucem, volumine breui.
5. Si abrogandum est aliquod Decretum prædecessorum Episcoporum, fiat cum expressione causæ, ob eorum reuerentiam.

ANNOTATIONES.

§. 2.

1. **N**unquam decernatur contra ius Pontificum, neque Provincialis concilij Decreta.
2. De quibus autem possit Episcopus statuere, & quaratione, non est huius loci disputare. fuisse Massobrius de Synodo cap. 4. à dubio 41. vsque ad 98. Breuiter dico: sit lex honesta, iusta, possibilis secundum naturam, consuetudinem patriæ loco, & tempore conueniens, necessaria, & vtile ex Massob. dub. 52. ubi fusus ille.
6. Peritiori denique in hoc genere cura demandentur, vt Decreta ordiue congruo, & Ecclesiastico stylo latino describantur, in Synodo legenda.
7. Non enim placeat ea desatibi materno sermone,

monē, in gratiam (aiunt) foranei Cleri: illud enim incommodum vitari poterit, quod in clero timetur ignorantiæ; si ad singula Decreta, vel certè ad potiora subsistat. Lector, & Episcopus addat verba materna in commendationem Decret. quod præstare solitus fuit Neapolio Comitulus Perusie Episcopus; quem sequutus est Illustris. D. meus Cardin. Boncompagnus in prima Synodo Neapolitana; paternè, & maternè loquens cum suo Clero non sine multo fructu.

8 Conuocandum tandem erit coram Episcopo Capitulum cathedralis Ecclesiæ, vt de Canonicoiū consilio stabiliantur, non autem de consensu.

ANNOTATIONES.

§. 3.

1 **C**onsilium Canonicorum est requirendum, alioquin Decreta non valerent. arg. cap. quanto de his qua si. à pral. nisi forte Episcopus præscripsisset, ex Ancharan. in repet. cap. 1. de constit. contra Hostien. de his, qua si. à pralato, qui putat contrariam consuetudinem irrationabilem.

2 **P**iaficus in Praxis Episcop. part. 2. cap. 2. num. 6. recenset casus sex in iure expressos, in quibus requiritur consensus Capituli. Et primo quando vertitur interesse ipsius Capituli. Secundo, quando diminueretur auctoritas Ecclesiæ. Tertio, quando agatur de alienatione rerum Ecclesiæ. Quarto, quando de obligatione Ecclesiæ. Quinto, quando de præiudicio quoad subiectionem, vel limitationē consensus Capituli. Sexto, quando de ventilatione casuum criminalium. Et ibi citatur rextus.

3 **P**ro casuum reservatione in Synodo facienda, (quod valet, vt non expirent per mortem Episcopi) Sacra congregatio Card. super negotia Episcoporum admonuit Episcopos die 26. Nouembris 1602. vt atrociorum tantum, & grauiorum criminum absolutionem sibi reseruent: neque superflue illos casus, qui Sedi Apostolica sunt reseruati. Paucissimos item reseruent eadem Congregatio apud Quaratam Verbo, Casus reseruati. Vide eundem ibi, vbi explicat optime, quando expirēt.

DE PRÆPARANDIS PRO ACTIONE Synodali. Cap. VII.

1 **A**gendum est deinde cum prædictis Cōsultoribus, vocatis etiam Magistris ceremoniarum, & Sacrista cathedralis Ecclesiæ, de necessarijs ad Actionem Synodalem. Hæc autem, Hospitia pro Clero cum ele-

Barth. Gauant.

ctione Præfecti, & coadiutorium.

2 Apparatus Ecclesiæ, & loci sessionalis.

3 Distributio sessionum.

4 Numerus Tabellarum.

5 Catalogus Cleri vocandi ritè ordinatus.

6 Habitus Cleri qualis, & ordo sedendi.

7 Processiones, prima, & vltima.

8 Horæ canonica, & Missæ Synodales.

9 Musicus cantus.

10 Quæ paulo ante diem Synodi ad excitandos populos agenda sunt.

11 Officiales Synodi, hoc est, Actionis ipsius Synodalis.

12 Delectus Examinatorum, Iudicum, Testium, Punctatorum, & Officialium Cleri, in synodo approbandorum.

13 De singulis dicamus breuiter, vt quisque sciat officium suum, & sciat Episcopus aptiores deligere.

DE HOSPITIIS, ET EORVM Præfectis. Cap. VIII.

1 **H**ospitia deligenda sunt in ciuitate, & caupones ijs eligendi sunt, qui pietate alijs præstant; quibus iniungendum erit, vt prophanas imagines tollant de cubiculis, frugalem mentam suppeditent ijs, qui ad alios non diuertunt ciues.

2 Præfectus autem deputandus erit cum aliquibus comministris, vt in ea re inuigilent. aedes inuisant; & ad quos recurrere queat ij, qui de Clero eorum opera egent ad hospitium sibi parandum.

3 Landandum est Neapolio Comitulus Episcopus Perusie, qui mensam communem in suo Palatio, durante Synodo, pauperibus de Clero suppeditabat, & aliquos item lectos parari curabat pro iisdem; tum Ferdinandus Millinus Imola Episcopus, qui ad mensam suam vocabat per triduum mane Vicarios foraneos, & in aula maiori alias mensas steteri iubebat Clericis egerioribus.

DE APPARATU CATHEDRALIS Ecclesiæ. Cap. IX.

1 **O**rnabitur Ecclesia festiuo, & solemnitate, vt in capitulo de ornatu Ecclesiæ plenè dictum est, ait Cærem. Episcop. lib. 1. cap. 31. vsque ad valuas inclusiuè.

2 Sedilia in ea disponentur, inquit idem Cærem. vt Dignitates, & Canonici Ecclesiæ cathedralis hinc inde à lateribus Episcopi; vel ante Episcopum semicirculum faciant illud tamen prius placet magis, & est commodius ad functiones Synodales.

R ; In

- 3 In media itaque naui Ecclesie paretur locus sessionalis hoc modo. hinc inde affigantur aulais schedulae patentes cum litteris grandi oribus, continentes nomina locorum Diocesis, iuxta scamna, pro Diocesano Clero preparata, ordine seruato secundum gradus locorum; vt quisque sciat, vbi sedere suo loco debeat.
- 4 Circumuniatur sessionalis locus, ita vt laici illuc intrare nullo modo possint.
- 5 Sedes Episcopi sit alta tribus gradibus tape te contextis, & hic inde sedilia collocentur pro Diaconis assistentibus: paretur etiam mensa parua cum suo panno violaceo collocanda, facile ante Episcopum sedentem pro Reliquijs, & serutinio, de quibus infra.
- 6 Hinc inde in quadrum sedilia longa pro Canonicis preparantur, vestita panno viridi. alta vnico gradu a pavimento. quod si ad futuri sint alij maiores Canonicis, vestiri poterit prima pars scamni, quod a dextris Episcopi, & eidem vicinius est, panno nobiliori puta violaceo, aut alio, ad differentiam in eodem scamno a Canonicis faciendam. Ab bates, Commendatarij, Prothonotarij Apostolici, si vtantur rochetto, & mantelletto, sedebunt post Canonicos in eodem scamno, a sinistris Episcopi sedentis, quod obseruatur Mediolani.
- 7 In fine sedilium Canonicorum, facie versa ad Episcopum, sedebit iuxta dexteram Episcopi Vicarius Generalis in sede coriacea domestica cum parua mensa strata panno, vt praesto sit accedenti ad eum Clero pro varijs causis: in eadem linea sedebunt iuxta sinistram Episcopi in scamno nudo ad mensam aliam similiter vestitam Promotor, & Secretarius Synodi cum Notario Episcopali. mensae tegantur conuenienti panno, ad minus viridi.
- 8 Si Archiepiscopus praest Synodo, collocetur in medio centro areae, quae est inter Canonicorum sedilia, ante sedem Episcopalem sessionalem. scabellum commune pro eo, qui gestare debet Crucem Archiepiscopalem in Synodo, cuius imago Crucifixi respiciet semper Archiepiscopum.
- 9 Pulpitum amouibile pro Lectione Decretorum collocari poterit prope mensam, ad quam sedet Secretarius Synodi, vt inde suppedientur eidem, quae sunt leggenda.
- 10 Hinc inde a tergo Canonicorum sedilia erunt pro Clero Vibano: alia pro Foraneo occupabunt nauim mediam, ita tamen, vt in medio iuxta Episcopum sit transitus omnino liber, & amplior ad eundem, redeundumve, prout est opus. Nobilior Foraneus

Clerus sedebit in anterioribus scamnis, reliquus in posterioribus.

- 11 Ad apparatus spectat ornatus Altaris maioris; & colore quidem rubeo vestietur, nisi aliud requirat solemnitas Missae, de qua infra.
- 12 Excepta Missa, vt dictum est, paramenta omnia in actione Synodali coloris erunt rubri.

DE DISTRIBUTIONE sessionum. Cap. X.

- 1 Numerus sessionum ex Pontificali solet esse trium; ad arbitrium Episcopi potest esse pauciorum ex eodem Pontificali. pendet autem hic numerus a rebus agendis in Synodo ipsa. ex Actis. Eccl. Mediol. potest esse plurimum, quam trium.
- 2 Prima Synodus ab Episcopo celebranda esset summa cum maiestate, & vtilitate Cleri, & populi, vt effulgeat Ecclesiast. Hierarchia; & ideo nihil esset omittendum, quod ad perfectissimam Synodum, quam hic describimus, attingere possit.
- 3 Ij etiam, qui non nisi tertio quoque anno Synodum conuocant, eadem obseruare deberent.
- 4 Qui vero quotannis celebrant, vna sessione possunt absolueri, quae sunt necessaria; omittis ijs, quae sunt ab splendorem, cum vtilitate tamen coniunctum.
- 5 Porro necessaria sunt ea, quae ad electionem, spectant Examinatorum, Iudicumque, & ad professionem fidei a nouis Beneficiatis emittendam.
- 6 Non tamen placere potest ea Synodus, quae per duas horas mane celebratur, vbi multus est Clerus. saltem per totum diem detineatur ille cum maiori fructu.
- 7 Cardinalis Palaeotus in archiepiscop. suo Bononiensi distribuit actiones Synodales pro vna sessione, pro duabus, pro tribus, cuius distributionis formulam dabimus infra in 2. parte.

DE TABELLIS SYNODALIBVS. Cap. XI.

- 1 Describenda est primo disciplina Cleri in Synodo, & Processione, seruanda iuxta formulas infra tradendas: & haec Tabellae solent imprimi; pluribusque in locis Ecclesiae Cathedralis, & Palatii Episcopalis pridie Synodi affigi. Vide in 4. par. cap. 4. num. 1. 2. & 4.
- 2 Alia Tabella precum typis item editur, distribuenda toti Clero, ad vsum primae Process.

- cessionis ante Synodalem sessionem . continet autem Hymnos, & Psalmos. exemplum illius dabimus infra 4. part. capitul. 4. numero 3.
- 3 Tabella item exponitur impressa, quæ continet capita orationis, loco citato numero 5.
- 4 Scrutinij alia post Præfectos eiusdem, vt infra, loco cit. num. 6.
- 5 Acclamationum si faciendæ sint, multa exempla debent edi pro maiori, vel minori numero cleri. vt in 4. p. cap. 11. num. 1. & 2. & hæ quinque Tabellæ prælodari solent.
- 6 Aliæ parantur manuscriptæ: cuiusmodi sunt; Formula professionis Fidei breuior; Iuramentorum formulæ pro Examinatoribus, Teitibus synodalibus, & Punctatoribus; & hæ manuscriptis exarantur characteribus, vt duo, vel tres simul eas legere queant ante Episcopum genuflexi. De quibus in quarta part. cap. 5. toto.
- 7 Deinque scribuntur in folio capita quædam orationis mentalis, à deputando cantanda, in fine cuiusque sessionis, ad formam, vt infra, describendam, in quarta parte cap. 10. toto. & hæ Tabellæ sufficiunt.

D E C A T A L O G O C L E R I .
vocandi. Cap. XII.

- 1 **N**ecessarius est Catalogus eorum, qui ad Synodum Diœcesanam tenentur accedere, pro quo integrè conficiendo moneudi sunt opportuno tempore Parochi, vt tam in Vrbe, quàm in Diœcesi quisque transmittat ad Episcopum nomina eorum de Clero, qui in sua Parochia degunt. neque solum nomina, sed etiam cognomina, beneficiorum titulos, quos habent, & ordines sacros, imò etiam Doctoratus insignia quæ, & qualia habent.
- 2 Hisce datis relationibus, deputari debent duo vel tres, qui in ordinem redigant totius Cleri nomina, vt congruo quisque loco vocetur.
- 3 Ordo is erit, vt primo nominetur Clerus Ciuitatis, tum Diœcesis. In ciuitate Cleri ordo erit; vt primo Dignitates, & Canonici Ecclesiæ Cathedralis. cum beneficiatis, & cappellanis, qui eidem actu inseruiant, vel beneficij titulos ibidem habent: tum Clerici seminarij, & alij, qui Sacristiæ ministrant. Tum vocentur Canonici, & Clerus singulorum Collegiarum, ordine seruato digniorum Ecclesiarum. Rectores parochiarum, hoc est, Præpositi, Archipræbyteri (nisi hi præcedant illos) Rectores, Vicarij perpetui,

- Vicectores amouibiles, Beneficiati simplices, Præbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, vbi est consuetudo, quòd vocentur.
- 3 In Diœcesi hic erit ordo. Abbates, & Commendatarij primo, deinde Vicarij foranei, iuxta dignitatis ordinem, seu promotionis antiquioris; & sub quolibet Vicario vocetur totus eiusdem Clerus, ordine prædicto, hoc modo. Vicariatus loci N.
- 5 Si Collegiata adhuc in Diœcesi, vocentur autem Vicarios foraneos. ordine dignitatis Collegiatarum, & cum Canonicis vocetur totus Clerus affectus Collegiatae siue ratione beneficij, siue seruitij.
- 6 Titulus cuique nominando præmitatur, & post cognomen addatur (si ille est) Doctor in Sacra Theologia vel I. V. titulus, & deinde beneficij.
- 7 Titulus Abbatum est. Perillustris, & multum Reuer. Dignitatum, & Canonicorum Cathedralis Ecclesiæ apud nonnullos est idem: in Provincia Mediolanensi Dignitatum est, multum R. D. Canonicorum vero, R. D. in Collegiatis Præpositus gaudet titulo R. D. & Canonici. R. N. quæ distinctio rationi est consona.
- 8 Rectores animarum prænominantur omnes vocabulo, Venerabilis Presbyter N. Vicectores amouibiles (si Regularis sunt, Frater, vel D. n. N.) vocantur, vt Sacerdotes alij, Presbyter N. Diaconi, & Subdiaconi hoc modo: N. N. Diaconus, vel Subdiaconus. Clerici Beneficiati, N. Clericus beneficij, S. N. Clerici seminarij N. N. nomine, & cognomine tantum. Hæc ex Actis Eccl. Mediolan.
- 9 Prænotarij Apostolici, si qui adsunt. titulo M. R. D. digni sunt. & additur in fine, I. V. D. & Prænot. Apostolicus.
- 10 Si quid erroris accidat in hac nominatione cleri, nemini sit iniuria. ex vi Decreti, de quo infra, initio Synodi euulgandi.
- 11 Ceteris paribus, inter æquales attenditur promotio ad Canonicatum, Rectoriam, Beneficium, Ordinem Sacrum.
- 12 Accidere potest, vt idem vocetur sapius ratione beneficiorum, quæ habet in pluribus locis, sed hoc nihil refert; imò docet hoc modo eum nominari, ne beneficia Ecclesiarum confundantur, quæ certum locum habere debent.

D E H A B I T V C L E R I .
Cap. XIII.

- 1 **H**abitus Episcopi in Missa Synodali erit Pontificalis, & coloris rubei. si celebrat

R 2 brat

- brat solemniter, assumit omnia paramenta Pontificalia, vsque ab pallium exclusiue, si est Archiepiscopus, ex Cærem. Episcop. lib. 1. cap. 16. si affilit, conuenit, vt amictu, alba, cingulo, stola, pluuiali, & mitra pretiosa indutus assistat Missæ, cum solitis Cæremonijs, eodem habitu semper aderit in sessionibus Synodalibus. Baculum vero pastoralem vel gesserit, vel gestare faciat.
2. Dignitates, & Canonici parati adsint, ex Cærem. Episc. lib. 1. cap. 31. hoc est pluuialibus Dignitates; Planetis, & Dalmaticis Canonici Presbyteris, & Diaconi. & si non sunt distinctæ præbendæ, fiat tamen distinctio per paramenta. Congr. Rit. 15. Mart. 1668.
  3. Coadiutores Canoniceotum (quoniam & ipsi vna cum Coadiutis interesse debent) aderunt cum habitu Canonicali ordinatio, non parati; ad distinctionem.
  4. Collegiatæ non mutant habitum in choro consuetum. Præfati Collegiatum in Prouincia Mediol. ex Conc. Prou. V. vna cum Canonice cathedralis pluuialia induunt. in Processione prima, & vltima ex auctoritate Conc. Prou. IV. Episc. Laudensis concessit pluuialis vsum Præpositis non Collegiatarum, & Vicarijs foraneis, vt esset inter clericum, & clericum aliqua distinctio inter eundem. finita vero Processione exiunt pluuialia.
  5. Rectores Parochiarum capitum gestant supra cotam multis in locis: Neapoli stolam vt dignoscantur ab alijs, seruanda est losorum consuetudo.
  6. Statuant Episcopi, quod ex parte indicauerint ad Actionis Synodalis splendorem, & maiestatem Ecclesiasticæ Hierarchiæ representandam.
  7. Ordo vero sedendi in Synodo est ille, quem supra significauimus, tum capite 9. de apparatusum, 5. 6. 7. 10. tum capite 12. de catalogo Cleri. Vrbanus enim Clerus hinc inde à tergo, Canonicorum cathedralis sedere debet. Beneficiarij, seu mansionarij, & choro cathedralis addicti, iammediate in scamnis post canonicos eiusdem; nõ quia digniores sint canonicis collegiatarum; sed quia in seruitio coniunctiores suis Canonici esse debent.
  8. Collegiatarum vero Canonice sedebunt hinc inde; totum collegium primum à dextris Episcopi, secundum à sinistris Episcopi, & sicut dicitur, & Prior collegij sedeat in scamno oblongo primum, propius Episcopo.
  9. Parochi à tergo collegiatarum, & alij de ciuitate post parochum.
  10. Diocæsanus autem clericus sedebit in mediâ

naui ante faciem Episcopi, hinc inde, ita, vt in scamnis anterioribus, & iuxta dextram Episcopi, digniores collegiatæ sedeant; Parochi à tergo collegiatarum, & alij à tergo Parochorum, vt supra diximus.

11. Vicarius Episcopi, si est Protonotarius, induat rochetum, & mantelletum. si non est, induat habitum, quem per Urbem defert, non pluuiale.
12. Si Vicarius est canonicus, ad Missam, & Processionem, induitur, vt canonicus. Ad sessionem Synodalem, vt Vicarius.

DE PROCESSIONIBUS
Synodalibus. Cap. XIV.

1. Duplex Processio fieri solet, altera pro initio Synodi, quam significat cærem. Episcop. loco citato; altera pro fine eiusdem, prout in Actis, Eccl. Mediol.
2. Pro prima varius est ordo. nam aliqui ante Missam, alij post Missam, Conc. Prou. Mediol. 2. eam præmittit Missæ. statuat Episcopus, quicquid voluerit.
3. Solet à Vicario Generali fieri Edictum de hac prima processione, cuius exemplum dabitur in 4. parte cap. 6.
4. Decernenda est Ecclesia, ad quam eundem sit, & via, per quam eundem.
5. Item, qui Hymni, & Psalmi, dum itur, sint cantandi. quorum Tabella editur, vt diximus supra cap. 12. num. 2.
6. Præfertur vna tantum crux cathedralis Ecclesiæ, quam sequitur totus Clerus, ordine retrogrado, quo in Synodo sedent.
7. Dum itur, quisque Clerus partialis cantare debet Hymnos, & Psalmos; priore de illo clero primum inchoante Hymnum.
8. Hora est præscribenda Processionis primæ, & euulganda ad valvas Ecclesiæ.
9. Clerici deputandi sunt pro ordinanda Processione, quotquot erunt necessarii.
10. Vltima vero Processio fit intra ambitum Ecclesiæ, vel paulo extra, si multus est Clerus; & fit eodem modo, quo prima: sed cantatur Hymnus, Te Deum.
11. Si ad primam processionem Regulares, & Confratres conuenire solent, id fiat.

De Horis Canonicis, & Missis Synodalibus.
Cap. XV.

1. Horæ canonicæ in Cathedrali dicuntur heelerius; & ferè sine cantu, ne impediat actio Synodalis.
2. Vespere cantantur alicubi à toto Clero in cantu Gregoriano, alternatim. ab Vica-

- ing ex vna parte, à foraneo Clero ex altera, cui conuenit, vt assignentur duo mansionarij de choro, qui firmiorem habent vocem, qua moderari queant foraneorum voces sapientius discordes, qui ritus feruorem in Clero excitat, & populum edificat. interea quoque congregatur totus clerus pro actione Synodali immediate post Completorium continuanda. Completorium autem debet dici à solis Officialibus chori dimissa voce: & interim poterit Episcopus pro sessione parari.
3. Missa de die omitti potest licet, & pro ea cantari Missa Synodalis de Spiritu sancto, quam præferibit Ceremoniale, vel alia Missa, vt mox dicemus.
  4. Si triplex sit sessio, prima die cantabitur Missa ab Episcopo, vel, eo impedito, à prima dignitate, de Spiritu sancto. secunda die à Canonico, ritu pro Defunctis pro commemor. Episcoporum, & Sacerdotum Defunctorum generali, tertia die ab alio canonico pro gratiarum actione Missa de Sanctissima Trinitate. Acta Eccl. Mediol. vt nimirum clerus Vrbanus & multo magis foraneus videat aliquando, & discat varios ritus, & ceremonias, Pontificales; Canonicales, festiuas, & pro Defunctis.
  5. Pro Missa Pontificali poterit etiam Episcopus Missam planam facere, cum vsu tamen mitræ, dum à sede scedit ad altare, & dum manus lauat item eidem deseruiant duo canonici cum Dalmaticis, & Presbyter Assistentis cum pluuiali; ij scilicet, qui Missa solemnem deseruire solent.
  6. Missa pro Defunctis assistat Episcopus in cappa: Missa vero de Sanctissima Trinitate cum pluuiali, & mitra. Absolutionem autem Defunctorum faciet Episcopus in sua sede cum pluuiali & mitra simplici; vt vario ritu hæc sunt.
  7. Communio cleri faciendi est in prima Missa, & intra eandem ex pia multorum Episcoporum consuetudine, qua de re in Framonitionibus supra memoratis moneri debet Clerus. quam etiam communionem Pontificalem præferibit.
  8. Quæ attinent ad incensationem Cleri, & pacem dandam eidem, dicemus in loco proprio, & cum de Magistris ceremoniarum. cap. 28.
  9. Missa vnicam Orationem habebit, cum Gloria, Credo, & Præfatione in cantu solemnè, si Missa plana est, adhuc ea dici possunt; quia solemnè est aliquo modo, & pro te grati. Post Nonam prædictæ Missæ dicuntur, quia sunt Vociuæ.
- Barth. Gauant.

DE IIS; QVÆ CANTANDA SVNT
à Musicis. Cap. XVI.

1. IN Missa Pontificali solemnè musicus cantus cum organo adhibendus erit de more, sed absque mora.
2. In Missa plana Episcopi, dum secretas recitat preces, cantari poterunt sacra cantica cum organo, & vocibus.
3. In Missa pro Defunctis Sequentia, Dies iræ, tantum ad arbitrium, & sine organo.
4. In Missa de Sanctissima Trinitate, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei. cætera in cantu Gregoriano. Organum pulsatur de more.
5. In ingressu Episcopi in Ecclesiam Organum pulsatur, mane tantum.
6. In Processione poterunt cantari à Musicis Hymni, & Psalmi, vt in Tabella propria, & in vltima Hymnus, Te Deum.
7. In actione Synodali, quotidie, Hymnum, Veni creator, cantabunt Musicis.
8. Iisdem respondebunt Benedicenti solemniter Episcopo in fine totius Synodi. nihil præterea. Litanias prima die alicubi cantant Musicis.

DE PERAGENDIS PAVLO ANTE
diem Synodi. Cap. XVII.

1. EX Cæremon. Episcop. loco citato tribus proximis diebus Dominicis ante diem Synodi conueniens erit, vt tam in Ecclesia Cathedrali, quam in singulis Parochialibus per Concionatores, & Parochos denuncietur Synodus, populique ad deuotionem, orationes, ieiunia, sacramentum penitentiae, sanctissimæ Eucharistiæ summptionem, aliaque pia opera excitentur: vt actio Synodalis, Deo opitulante, dignum sortiatur exordium, felicemque, & fructuosum progressum, & finem. Hæc ibi. Oratio, seu Missa de Spiritu Sancto à Clero in Festis quintis dicenda erit.
2. Prædie diei constituta pro Synodo, ex eodem cæremoniali ibidem pulsari debent campanæ, tum Cathedralis, tum aliarum Ecclesiarum solemnè rita, & præsertim sub noctem præcedentem. qua de re opportune monendi erunt Ecclesiarum Præfecti.
3. Eodem die affigetur schedula, varijs in locis, indicenda Hora pro Synodo; cuius formulam habes infra in 4. parte cap. 1. num. 6.

DE OFFICIALIBVS SYNODI.

Cap. XVIII.

- 1 **P**ost consultationem de prædictis in Congregatione consultorum; facienda est electio Officialium Synodaliū.
- 2 Sunt autem hi. Præfectus Hospitiorum cum socijs, de quibus actum est supra cap. 8. Promotor vnus, seu plures, Vrbanius, & Foraneus. Secretarius, Notarius, Coadiutor, siue lector Decretorum, & Catalogi Cleri. Præfecti disciplinæ Clericalis, Synodalis, & Scrutinij. Iudices querelarum, & excusationum. Procurator Cleri, qui agat cum Episcopo nomine communi, si opus est. Oeconomus pro cathedratico recipiendo. Confessarij Cleri. Magistri ceremoniarū cum adiutoribus Clericis. Ostiarij Synodi. Vt autem eligantur aptiores, eorum munera breuiter hoc loco indicabimus, de quibus nondum locuti sumus.

DE PROMOTORE

Cap. XIX.

- 1 **S**ive vnus, sit siue duo, ad libitum Episcopi, hi parandi erunt, saltem pluuiialibus, nisi alter eorum sit Canonicus Cathedralis Ecclesiæ, qui canonicali vtetur habitu secundum præbendam, & ordinem suum; & sedebunt ad mensam, de qua diximus supra cap. 9. num. 7. erunt autem I. V. D.
- 2 Urgebunt actionem Synodalem, pro emittenda professione fidei; pro clero vocando, & Scrutinio eiusdem; pro electione Examinatorum, & Iudicis pro euulgatione Decretorum; pro pœnis contra absentes, & pro rogatu Notarij.
- 3 Verba propria, seu formulas dabimus infra in 4. par. cap. 7. & cum loquuntur cum Reuerendissimo Episcopo, eum appellare debent titulo tantum Reuerendissimi; quia actio est Ecclesiastica. si Archiepiscopus, vel Cardinalis est, appellent etiam titulo Illustrissimi. Absit autem à Synodo curialis aduatio.
- 4 Maior de duobus amborum nomine loquatur, stans à dextris alterius Promotoris.
- 5 Antequam loquantur, & postquam dixerint, profundam capitis inclinationem Episcopo faciant; neque discedant ad locum suum, donec Episcopus decretum fecerit verbo.
- 6 Recitent de folio, clauso in libello aliquo

decenti, & ornato, quem ipsemet, qui legit, teneat; & alta voce vt alij (saltem viciniore, & plene audire possint.

DE SECRETARIO SYNODI.

Cap. XX.

- 1 **C**onuenit, vt Secretarius eligatur è Canonicis Diaconis, si Ordo habetur distinctus, & paratus Canonicis indumentis agat cum Episcopo.
- 2 Ad eundem spectat ordinare lectionem Decretorum iuxta ea, quæ in consultorum congregatione præscripta fuerunt, & item quid prius, quidue postea sit agendum.
- 3 Socium sibi eligat, qui sibi ministret de mensa ad vicinum pulpitem, si quid occurrit legendum, & eiusmodi; & vt, eo recedente, scripta & calamos custodiat in mensa.
- 4 Præuideat, quæ legere debet, ne erret, cuncteturve. legat alta voce, vt satis audiatur ab omnibus, distinctè, vt intelligatur. Vide formulas eiusdem p. 4. cap. 19. toto.
- 5 In vocatione Cleri, vocabit ipse. nominatim Clerum Ecclesiæ Cathedralis, autem Collegiatarum insigniorum reliquos vocabit eius coadiutor, qui etiam leget reliqua Decreta, quando sunt ita multa, vt leuari merito ille debeant labore nimio legendi.
- 6 Secreto teneant nomina Officialium Cleri, donec euulgentur; ne inde oriantur æmulationes, & incommoda; præsertim vbi plures ambiunt in Clero munia.
- 7 Curet affigi valis Ecclesiæ schedulas pro initio Synodi pridie primæ diei; tum in Ecclesia, & in Palatio Episcopali Tabellas de disciplina Cleri, Distributionem eiusdem pro scrutinio faciendo, de qua paulo infra; Catalogum Confessariorum Cleri; tum distribui. Tabellas alias opportuno tempore pro Processione, Scrutinio, Aclamationibus, & eiusmodi per idoneos ministros.
- 8 Quæ lecturus erit, ea prius accipiat cum debitis reuerentijs, ante, & post, ab Episcopo, cui eadem offeret, & ab eo statim recipiet post instantiam Promotorum; quibus instantibus, ipse semper aderit.
- 9 Idem suggeret Episcopo, quæcunq; agenda erunt; quo eum eodem communicabit in cubilo, antequam descendat in Ecclesiam.
- 10 Præscribet cantoribus musicis, iuxta ea, quæ supra docuimus c. 16.
- 11 Idem ipse, si non alius Canonicus aptior, cantabit stans prope sedem Episcopi capita Orationis mentalis in fine sessionum.
- 12 Denique eiusdem partes erunt, vt tota actio

actio Synodalis exactissime cum Magistris Caremoniarum peragatur, breuissimo sibi facto Indice totius actionis, ab initio vsque ad finem, memoriæ causa, & promptioris executionis, cuius indicis formula dabitur infra p. 4. cap. 12. ne quicquam in hoc genere desideretur à nobis.

DE NOTARIO SYNODI.
Cap. XXI.

- 1 **C**ancellarius Episcopalis solet esse Notarius actionis Synodalis; qui idcirco semper aderit prope mensam Secretarij, & in fine cuiuscunque sessionis rogatus à Promotore, vt conficiat instrumentum, &c. respondet, se facturum, assumendo testes aliquos certos de Clero, quorum nomina scribat in Actis.
- 2 Idem solet alicubi vocare Clerum ab eo loco, vbi desinit Secretarius, & absentes notare debet, vt puniantur, nisi excusentur deinde à Iudicibus.
- 3 Ad eundem attinet scribere in libro nomina eorum, qui fidei professionem in Synodo emittunt, vel, si multus foret numerus professorum, per schedulam affixam curet, vt moneantur professuri fidem, quod ferant secum schedulam eum nomine, cognomine, beneficij titulo proprio; & statim ad eam emisserint, consignet quisque suam Cancellario, qui acu, & filo adhibito, schedulas omnes colliget, & conseruabit, & in librum referet, vt sine tumultu ea professio adnotetur. Formulam huius rei habebis infra 4. part. c. i. num. 6.

DE LECTORE DECRETORVM.
Cap. XXII.

- 1 **S**ecretario datur adiutor ad ea multa munera, quæ sunt eius propria, & præsertim ad legendum si minus ille multa lege queat.
- 2 Dum legit Decreta, Episcopi præsertim, ad singula pausam faciat, conuersus ad Episcopum; qui forte circa illud, quod proxime lectum fuerit, sensum suum communi sermone aperiet Clero: alioquin profertur.
- 3 Conuenit, vt de gremio Cathedralis Ecclesiæ hic eligatur, & firmiorem habeat vocem.

De Præfectis Disciplina Synodalis, & Scrutinij
Cap. XXIII.

- 1 **E**ligendi sunt de Clero, tum Vrbanus, tum Diocesano, si opus est, aliquot Sacerdotes ætate, prudentia, zelo, & disciplina Clericali conspicui, quorum opera tum Clerus vniuersus contineatur in officio, tum promoueatur ad meliora.
- 2 Numerus is erit, qui sufficiens esse poterit ad Scrutinium vniuersi Cleri finiendum intra tempus sessionum Synodaliū, ea proportione, vt vnicuique scrutandorum numerus assignetur, non vltra sexaginta.
- 3 Vt autem vna lingua loquatur omnes in iudicio ferendo de vestibus, barba, colore caligarum, & eiusmodi, conueniant hi semel ante Synodum coram Episcopo, & iuxta Tabellam Scrutinij conferant inter se, quid communiter sit censendum, ne contraria videantur sentire, aut laxius alij alijs.
- 4 In hoc conuentu dabitur cuique Præfecto Tabella Scrutinij sancita, vt supra capit. 11. danda infra in 4. part. c. 4. num. 6. & præterea in Scheda assignabitur vnicuique tum Cleri pars examinanda, tum locus, idest, Capella Ecclesiæ Cathedralis pro Scrutinio, quæ distributio Cleri, & Capellarum sub tali, vel tali præfecto, vt Clero pateat, in folio, seu folijs affixis in Ecclesia, etiam ipsi curēt Præfecti ad formam describendam in 4. p. cap. 9. num. 11. præter Secretarium. Habeant etiam catalogum eorum, quos quisque scrutari debet.
- 5 Quisque item Præfectus, eligere potest scribam, vt notet responsiones subiectorum Scrutinio. sed ipsemet scribat ea, quæ secreto communicantur, tanquam grauiora.
- 6 Vt autem delatores aliorum secreto habeantur; & tamen, si opus est, iidem repeti possint circa ea, quæ deposuerint contra alios Præfectus adhibeat notas aliquas, solus ipse noscat, & delata nemini communicet, nisi Episcopo.
- 7 Scrutinium sumet exordium à publicatione Decreti de Scrutinio; & exerceri poterit etiam domi, extra sessionem Synodalem.
- 8 Scribant ordine, quo per catalogum quæque vocant; qui si habuerit omnia requisita iuxta Tabellam Scrutinij, satis erit scribere, Habet omnia, &c. sin minus, notentur ea tantum, in quibus quisque defecerit.
- 9 Omnino notent, qui ad Scrutinium non accedunt, vt dent condignas pœnas.
- 10 In describendo Scrutinio, si eadem for-

Una dicitur vantar omnes, poterit in fine coniecti liber Scrutinij, asseruandus inter Acta congruentius.

11. Ante obitum dimittatur Synodus, valde vile erit, vt hi Praefecti conueniant coram Episcopo, & summarie referant communio-rem statum totius Cleri. quod si quid in communi monendum erit, Decreto opportuno in minenti malo prouideatur, aatequam discedat Clerus.

12. Qui ex his Praefectis non habent in Synodo locum, aut sedem propriam puta, quia neque Canonici, neque Parochi sint, sedere possunt à tergo Vicarij Generalis, vt praesto quoque sint cum eo ad procurandam disciplinam Synodalem in Clero iuxta Tabellam ea de re edendam, vt supra scias praecipua cura Praefectis incumbit.

13. Peracta Synodo dabunt Episcopo Acta in Secretario, distincte scripta, cum catalogo eorum, qui tenebantur accedere, & eorum qui non accesserunt: & in fine totius scripturae subscribant propria nomina, cognomina, & titulum Praefecti Scrutinij.

DE IUDICIIS QUERELARUM
& excusationum. Cap. XXIV.

1. Duo, vel tres vna cum Vicario generali deputari solent ad audiendas contro- uersas, seu querelas: qui prout de iure, breuiter tamen forma iudicij adhibita, illas dirimant, & has dijudicent.

2. Idem excipiant libellos supplices datos pro excusatione absentium examinandos deinde per acta Synodo.

3. Si quae nascuntur controuersae de ordine sedendi, seu procedendi, iidem breui manu componant, citra praedictum arbitrium.

DE PROCURATORE CLERI.
Cap. XXV.

1. VT quiete, sine tumultu, agantur omnia, solet alicubi deputari ab Episcopo Procurator Cleri, ad quem adeat Clerus, vt eius nomine cum Episcopo communi nomine agat in Synodo, si quae forte decernantur difficiliora. quod si Clerus eum elegerit ad alia negotia Cleri, ille ipse poterit etiam ab Episcopo nominari. agat autem petita in Synodo uenia ab Episcopo, & etiam debita modestia, & reuerentia.

2. Quaecumque petierit nomine Cleri, petat in scriptis Secretario dantis Vide in 4. part. cap. 8.

DE OECONOMO, ET
Cathedratico. Cap. XXVI.

1. Quicquid soluitur pro Cathedratico, quod varium est variis in locis, pro eo exigendo constituitur Oeconomus; & is esse solet Magister domus Episcopi.

2. Solent Episcopi quandoque condonare Cathedraliticum; quod in Decreto erit exprimentum, ne fiat in praedictum Episcopalis Cathedrae.

3. Est enim introductum in honorem Cathedrae Pontificalis: quod alij vocant Synodaticum, quia soluitur in Synodo.

4. Regulariter duo solidi soluntur in pecunia uisuali, vt patet ex consuetudine communiori, & ex Actis Eccl. Mediol. Neapoli ex antiqua consuetudine Cataleni quinque.

5. In Prouincia Mediolan. ex Actis eiusdem Ecclesiae, soluitur tantum à Parochis. alibi ab alijs quoque beneficiatis. attendenda erit locorum consuetudo.

6. Non placet illa exigendi quotannis Synodaticum (nisi aliud consuetudo postulet) omnia quotannis Dicecesanae Synodo.

ANNOTATIO. §. 4.

1. Non potest Episcopus augere Cathedraliticum, ex Decr. Congreg. Cardd. super negotia Episc. in vna Isernien. 15. I un. 16. 19.

DE CONFESSARIIS CLERI.
Cap. XXVII.

1. Expedi, & praesertim in prima Synodo, quod Episcopus remittat Clerum suum à Synodo bene purgatum à peccatis, illuminatum Decretis, & unitum sibi, & Deo: idcirco deputare poterit sex, vel octo Confessarios saeculares, & regulares cum omnimoda Episcopali facultate ad audiendas Cleri Dicecesani Confessiones.

2. Imò eisdem communicare poterit facultatem, quam habet in capite. licet. Conc. Trid. sess. 24. cap. 6. vt tollantur si quae sint, secretae irregularitates à Clero.

3. Terminus autem praedictarum facultatum satis erit, à diebus sex, vel octo ante Synodum, ad totidem dies post Synodum, & pro Clero tantum.

4. Hic uero tempore Synodi conueniant in Ecclesia Cathedrali ante sessiones, & post eas, vt quemcumque de Clero accedentem audire possint. domi quoque eos audire poterunt, si ij uelint: non autem tempore actionis

nis Synodalis. omnino veto adfint omnes pro Communione Cleri.

DE MAGISTRIS CÆREMONIARVM
Cap. XXVIII.

1. **D**vo saltem Magistri Cæremoniarum eligi debent; quorum alter Episcopo tantum inferuiat, alter Promotoribus, & Secretario; uterque toti actioni Synodali.
2. Habeant igitur Indicem quisque suum, & omnino concordem. cum Indice Secretarij, de quo supra c. 20. n. 12. in quo tota series, & ordo breuiter indicetur, qualem infra suo loco dabimus. in 4. part. cap. 12.
3. Publicari, & indicij Synodum procurent, in Festo Epiphaniæ ad præscriptum Pontificalis Romani, & ut supra cap. 2. num. 1.
4. Tum adfint Congregationi consultorum, de qua c. 7. & stantes, cooperto tamen capite, audiant, ut exequantur mandata; reuerenter etiam suggerant, si quid occurrit prenotandum pro Synodali actione.
5. In primis autem eorum curæ sit apparatus Cathedralis Ecclesiæ, de quo supra cap. 9. vna cum Sacrist.
6. Præterea quæ ad habitum Cleri spectant, de quo cap. 13. ad processiones cap. 14. ad Horas Canonicas, & Missas Synodales c. 15. ad musicos concentu cap. 16. ad campanarum pulsationem cap. 17. nu. 2. ipsi procurent.
7. Ad ea item, quæ infra præscribuntur in actione Synodali diligenter attendant.
8. Cum Sacristia agant pro præparandis ijs, quæ necessaria sunt ad Missas Synodales: & præter consueta, parentur tria thuribula pro incensando Clero.
9. Nam, Diacono incensante Clerum Cathedralis Ecclesiæ, fere statim (incensatis primis Canonicijs) duo Thuriferarij incensabuntur Clerum, primo Urbanum, deinde Foraneum hinc inde ambo simul, saltem vnico ductu cuiusque sedilium ordini: & eodem modo iidem dabunt pacem primo cuiusque ordinis sedilium, & primus alijs de more.
10. Pro communionem Cleri patari curent stolas pro Sacerdotibus rubei coloris, & vinum sufficiens pro purificatione.
11. Cætera, quæ ad Missas spectant, sunt de more: nisi quod in fine Missæ Episcopus non dabit benedictionem, quam dabit in fine sessionis, ex Cærem. Episc. lib. 1. cap. 31.
12. Pro Absolutione Defunctorum extendetur pannus ante sedem Episcopi, & accedente Subdiacono Missæ, cum Cruce, &

Acolythis cum candelabris, fiet absolutio de more, Oratio erit pro Sacerdotibus, & Episcopis, ut in Missa, vel alia communis.

13. In actione Synodali curent à Beneficiatis, seu alijs Cantoribus cantari Antiphonam; à Clero Psalmum alternatim, partim ab Urbano, partim à Foraneo, sedentibus; à duobus Cantoribus litanias, vel à musicis; à Canonico parato, & Subdiacono conuocato Euangelium; à Musicis Hymnum, Veni creator, post inceptum ab Episcopo primum versum.
14. Standum erit à Clero, quando stat Episcopus, ut in Pontificali, & præterea ad Acclamations.
15. Genuflectendum erit ad primam Antiphonam ante Psalmum, ad Litanias, ad primos vetus Hymni, Veni creator; ad benedictionem Episcopalem, & ad orationem mentalem.
16. Sedendum erit ad Psalmum, sermonem, & ad lectionem Decretorum.
17. Ut autem omnes eodem tempore idem præsent, eligantur sex, octo, aut plures Clerici è grandioribus, vel è Seminario, vel è Clero; qui distributi per varia loca intra Clerum, moneant quando standum quando genuflectendum, quando sedendum, ad nutum, Magistrorum Cæremoniarum, qui manu eleuata, depressa, & magis depressa, sine clamore, tres illos situs significabunt Clericis prædictis, & hi Clero voce demissa.
18. Opportune præmoneant Clerum, de Psalmo, qui cantandus erit, prima & tertia die: Saluum me fac Deus, de Feria quinta initio; secunda die: Deus venerunt gentes, de eadem Feria penultimo loco Nocturni.
19. Si afferantur Reliquiæ Sanctorum pro iuramento Examinatorum. quod Mediolani fit, eas procurent deferri à prima Dignitate, stola addita sub pluuiali, sine velo longo, cum 4. intorticijs de Sacristia, ad Episcopum, qui cum Clero surgit; deinde cum mitra sedens, & in gremio ambabus manibus, vel supra mensam eas tenens, excipit iuramenta. stabit Clerus ob reuerentiam Reliquiarum. eodem modo reportantur. Videant autem, ne Clerus expectet diutius, & quam par sit, Sacras Reliquias.
20. Ordinandæ processioni præerunt iidem Clerici, qui supra, seu alijs, quibus viam præscribent cæremoniarum Magistri, & terminum eiusdem.
21. Curent etiam, ut in Altari maiori ardeant sex candelæ, durante sessione Synodali.
22. Hæc præcipua sit attigisse satis: Magistri nomen excitat ad omnia bene gerenda; & exactissimè.

DE OSTIARIIS SYNODI.

Cap. XXIX.

Non solum ad portas Ecclesie claudendas tempore sessionis Synodalis, necessarii sunt Ostiarii; verum etiam ad excludendos laicos, uti patet, sine tumultu. Debent ergo esse viri graves, discreti, qui etiam possint admonere eos de Clero, qui suis locis non sedent; sed per Ecclesiam forte vagantur, & fabulis inutilibus vacant.

- 2 Excludant autem laicos paulo ante, quam inchoetur sessio, & omnino nulli mibi permittant sine consensu Episcopi.
- 3 Claudantur portae cum clavis, una excepta laterali, per quam ij, qui de Clero sunt, eant & redeant pro necessitate corporali.
- 4 Ante ultimam processionem aperiatur omnes portae, ut populus introire queat ad laudes diuinas pro gratiarum actione.
- 5 Si quem repererint contumacem laicum, eum deferant ad Episcopum, cuius mandatum exequantur promptissime, etiam si sit poenale.
- 6 De Clericis, qui sibi non obediunt, agant cum Praefectis disciplinae Synodalis.
- 7 Numerus eorum erit ad arbitrium Episcopi, habita ratione portarum, Cleri, & laicorum, qui conuenire solent.

DE CONCIONATORIBVS SYNODI.

Cap. XXX.

Pro sermone ad Clerum datur materia in Pontificali, nimirum, de disciplina Ecclesiastica, de diuinis mysteriis, & de correctione morum in Clero, secundum ea, quae Episcopo videbuntur utiliora.

- 2 Et ibidem dicitur, quod fiat per virum doctum idoneum, sed hoc intellige, quando Episcopus sermocinari nolit; quod cupere maximè, si possit, certè commodius nunquam potest moueri, & moueri totus Clerus, quam in Synodo Diocesana, exclusis laicis.
- 3 Alij recitari iubent Orationem latinam, quam non improbo; sed conuenit illa magis Concilio Prouinciali, quam Diocesanae Synodo, ut autem omnes intelligant, & amplectantur ea, quae ad Cleri mores attinent, hodie latinè dicta minus efficiunt.
- 4 Prima, & secunda die praescribitur sermo in Pontificali, & post Venerabiles; quod magis placet, quam post Euangelium; nisi forte Concionator de Euangelio Synodali Thema sumeret ad dicendum.

5 Non ultra dimidiam horam sit sermo, ne impediatur actio reliqua Synodalis.

6 Datur Concionatori benedictio ab Episcopo de more, sed absque Indulgentijs, quae non concedantur, nisi in fine totius Synodi.

7 Omnino vero Episcopus, antequam dimittat Synodum, verba faciat ad Clerum, eo meliori modo, quo scit, & valet, paterne adhortans, eum ad executionem Decretorum. locus autem opportunus erit, antequam aperiatur Ecclesiae portae pro vltima processione, ex Conc. Prouinc. s. Mediolan. & haec de Officialibus Synodi. transeamus ad Officiales Cleri.

DE EXAMINATORIBVS.

Cap. XXXI.

De consilio praedictorum consultorum debet Episcopus ante Synodum deligere examinatores Cleri, Iudices canonicos, testes Synodales, & Praefatores Collegiarum, & Clericum alios Officiales eiusdem Cleri, secundum variam locorum consuetudinem, ut suo tempore, & loco proponantur Synodo.

2 Et primo examinatores sunt in duplici differentia: nam ij, qui examinare debent promouendos ad beneficia curata; sunt necessario approbandi in Synodo, at alios ad examen ordinandorum, seu approbandorum ad audiendas Confessiones potest Episcopus eligere, etiam extra Synodum, & arbitrari suo.

3 Primi Ordinis ergo, approbandi in Synodo, plures proponi debent, ut ex ijs saltem sex à Clero approbentur, ex Concil. Tridentini regula sess. 24. cap. 18. plures tamen ad honorem aliquorum approbari solent, & debent.

4 Qui assumuntur è Regularibus, proponantur Clero de nomine, & cognomine noti, ac dum Officij, quod habent, titulo ad plenioram validitatem examinis in concursu Parochialium, & ne contingat ambiguitas, an valeat concursus.

ANNOTATIO.

§. 5.

Nominatio Examinatorum ex titulo Officij, quod Regulares habent, V. G. Prior S. Dominici, Guardianus sine Lector S. Francisci efficit, quod approbatio facta à Clero non cadit, nisi super eum, qui tempore Synodae erat Prior, seu Guardianus, seu Lector, non autem in successores eorum in iisdem gradibus.

bus, quos ignoret Clerus, & Rota sapius declarauit, fuisse nullum illud examen in concursu Parochiarum, in quo assueti successor Examinatoris approbati tantum ex titulo: non de nomine, & cognomine, ut docet Garzias de benef. tom. 2. part. 9. c. 22. dub. 2. fortasse valeret eo casu, quod proponitur Prior S. Dominici, qui pro tempore fuerit. hoc enim modo approbatur etiam successor à Clero, quicumque illo fuerit.

5 Certè ij esse debent omnino, aut Magistri in Theologia, aut Doctores, vel saltem licentiatii in iure Canonico; & ex ordine Mendicantium assumi possunt, ex prædicto Concilio, aut non Mendicantium Regularium, quod si desint eiusmodi, eligi possunt alij Clerici magis idonei, ex declar. Conc. Trid. quàm recitat Massob. in Praxi de concursu Requir. 11. dub. 2. in fine.

6 Pro quorum Examinatorum approbatione duplex est modus; vel imprimendi eorum nomina in schedulis coniiciendis in vnam, cum notis A. R. nimirum Approbationis, & Reprobationis, electisque compmissarijs, quod in Synodo fit Mediolanensi. Vel breuius interrogando Clerum voce acta per Secretarium. Placent ne vobis? & hic modus hodie magis est communis in insignioribus ciuitatibus.

A N N O T A T I O.

§. 6.

Stephanus Quaranta V. Synodus, recitat litteras Sacra Congreg. Concil. Trident. datas die 11. Julij 1592. ad Patriarcham Venetiarum in quibus approbatur uterque modus, per vota secreta, seu aperta, eligendi Examinatores in Synodo. semper tamen approbandi erunt cum maiori parte suffragiorum, vel cum dimidia, ut dicitur in Synodo 6. Diœc. Mediol. eorum, qui sunt presentes in Synodo legitime congregata. Lege Massobr. in Praxi de concursu Requir. 11. dub. 7. & 8.

7 Iurare debent Examinatores approbati, ex Concil. Trid. ad Sacra Dei Euangelia.

A N N O T A T I O.

§. 7.

Nihil refert, an ij iurent super Euangelia, vel Sacras Reliquias Sanctorum. puto S. Carolum introduxisse SS. Reliquias pro iuramento: ut in Synodo appareat veneratio Sanctorum (continet eum Synodus am-

nium ferè Catholicorum dogmatum doctrinam, & praxim) tum vero etiam, ut nouitate virtus. Examinatores exciteantur magis ad obseruandum id, quod ipsi iurant. relinquitur ergo arbitrio Episcopi, penes quem tamen S. Caroli auctoritas esse debet in hoc genere summa.

8 Absentes iurabunt in manibus Episcopi, seu Vicarij Generalis extra Synodum. quod idem præstabunt ij, qui pro tempore succedent iam approbati à Clero, ut dictum est in annotat. §. 5. antequam accedant ad examen, in concursu parochialium Ecclesiarum.

A N N O T A T I O.

§. 8.

Quia dubitant Doctores, an singulis annis eligendi sint, & approbandi Examinatores, addunt plerique hodie in fine Decreti, De Examinatoribus, hanc clausulam: Quorum Officium duret, donec altera Synodus habeatur, & valet Decretum, quid vero agendum sit de mortuis omnibus Examinatoribus, ut alij subrogentur extra Synodum, ad nos non attinet, quia casus extra Synodum est. Vide Massobr. loco citat. Requir. 12. dub. 2. & 3. seu Garziam de benef. par. 9. cap. 2. num. 8. & 73. ubi ex Clem. VIII. decreto docent, eos eligi posse cum consensu Capituli usque ad tempus futura Synodi.

De Iudicibus Synodalibus. Cap. XXXII.

1 **I**udices quibus delegendæ erunt causæ à S. Sede Apostolica, vel eiusdem legatis, debent esse omnino in Ecclesiastica dignitate constituti, aut Personatum obtinentes, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonici. Conc. Trid. sess. 25. c. 10.

2 Nec refert, quod ij forte non sint Doctores: quia potest deinde dari A. S. S.

3 Quatuor saltem ex Concil. Trident. nominandi erunt aut etiam plures & hodie præsertim quam plures eligendi erunt ob constitutionem Gregor. X V. de Conseruatoribus editam ann. 1621. ut Regulares è numero Iudicum Synodalium deligere sibi possint latiori facultate Conseruatores suos, ait Papa.

4 Horum approbatio fit eodem modo, quo Examinatorum, de quibus supra. neque tamen iurate tenentur, quemadmodum Examinatores: & ducant eodem modo.

ANNO.

ANNOTATIONES. §. 9.

- 1 **C**anonici Regulares, aut Monachi, etiã si sint in Cathedrali Ecclesia, non sunt capaces delegationum Apostolicarum ex Archidiacon. Geminian. & Butr. in cap. statutum 11. de rescript. in 6.
- 2 Canonici Collegiarum, etiam insignium, alioqui Doctores, non possunt esse Iudices Synodales, etiam si nullus Doctor reperiretur, nec eis aptior in Capitulo cathedralis, & inter obrinentes dignitates, ex declar. Sacra Congreg. Conc. Trid. quam recitat Massobr. de Synodo cap. 4. dub. 10. in fine.
- 3 Neque item Canonicus in Cathedrali dispensatus super minori aetate, ut fuisse probat idem Massobr. loco cit. dub. 11.
- 4 Potest autem eligi Iudex Synodalis, Protototarius Apostolicus, ex eodem Massobr. dub. 12. tum Vicarius Episcopi, dub. 13. hoc est, Generalis, non Foraneus.
- 5 At in Prouincia Mediolanensi debent nominari omnes Canonici Cathedralium Ecclesiarum Iudices Synodales in gratiam Regularium illius Prouincia, ex Decreto quod ego legi authenticum apud Episc. Laudens. à Sacra Cong. Conc. Trid. edito die 27. Septemb. 1614. & habetur infra p. 4. circa finem.

De Testibus Synodalibus. Cap. XXXIII.

- 1 **T**estes Synodales dicuntur, quia in Synodo deliguntur, aliã electi extra Synodum, dicerentur tantum Testes publici: ij vero debent esse viri graues, zelo disciplinae clericalis illustres forma facti Cleri, verbo, & exemplo potentes.
- 2 Septem constituuntur, in Actis Eccl. Mediol. Concil. Prouin. 5. sed & plures arbitrio Episcopi pro amplitudine Diocesis, assumi possunt.
- 3 Si palam nominantur, & adsint in Synodo, inter ibidem, aliã extra Synodum, si absint; vel, si schedula secreto habeantur.

ANNOTATIO. §. 10.

Plures Episcopi hodie non euulgant nomina Testium, ut liberius possint exercere munus suum, minori cum odio Clericorum, quos deferre debent ad iralatum, iurabunt ergo hi secreto in manibus Episcopi.

De Punctatoribus. Cap. XXXIV.

- 1 **I**N Collegiatis Punctatorum munus est notare absentes ab Horis Canonicis, aut

Missã; & solent esse duo; tũm vt alter eorũ saltem intersit: tũm, vt, ambobus concordantibus, absit suspicio infidelitatis in notando.

- 2 Episcopus in Prouincia Mediol. ex Actis eiusdem, in Prou. Conc. 1. debet alterum eligere, alterum Canonici. Vterque iurat, ex Concil. Mediol. Prou. 4. hic iurat in capitulo, ille in Synodo, ex Conc. Mediol. Prou. 5.

De Iuramento Examinatorum, Testium, & Punctatorum. Cap. XXXV.

- 1 **I**uramentum erit præstandum mane, ex Conc. Prou. Mediol. 4. & hoc 4. ideo dicitur, vt eius ratio habeatur in distributione partium totius actionis Synodalis.
- 2 Et eo modo, quo supra diximus de Examinatoribus, poterunt iurare Testes publice nominati, & Punctatores ab Episcopo delecti.

De Officialibus Cleri. Cap. XXXVI.

- 1 **A**d aliquorum præ alijs indicanda materiam, & pleniorẽ in Clero rerum noticiã, consueuerunt Episcopi prudentiores distribuere officia Clericalia in Synodo, pro consuetudine locorum, & varia necessitate rerum.
- 2 Declarantur itaque primo loco consultores S. Officij, si penes Episcopum sit tribunal, vt Neapoli.
- 3 Recognitiones librorum imprimendorum.
- 4 Reuifores Indulgentiarum, quæ à S. Sede Apostolica obtinentur.
- 5 Præfetti Musicae, ne in Ecclesijs prophana cantentur, aut indecora.
- 6 Syndici, seu Procuratores Cleri pro immunitate, & alijs.
- 7 Præfetti, & administratores Seminarij, tũm spiritualium, tũm temporalium rerum.
- 8 Præfetti disciplinae clericalis in ciuitate, distributis classibus clericorum.
- 9 Vicarij Foranei, & Piores Confraternitatum Parochorum.
- 10 Visitatores generales.
- 11 Prior Doctrinae Christianae.
- 12 Confessarij speciales Clericorum minorum.
- 13 Præfetti Fabricae Ecclesiasticae.
- 14 Aduocati, & Procuratores pauperum.
- 15 Oeconomi beneficiorum vacantium.
- 16 Vicarij Monialium.
- 17 Præfetti funeralium.
- 18 Præfetus spiritualis carcerarorum.
- 19 Præfetti Processionum.

- 20 Praefectus Orationis 40. horarum .
 Penitentiarij minores Cathedralis .
 Praefecti chori .
 Recognitores onerum Missarum .
 Praefecti communium Cleri .
 Dispensatores eleemofynarum ex concio-
 nibus collectarum .
 Recognitores calendarij .
 Reuifores administrationis locorum pio-
 rum .
 Praefecti Confratriarum .

*De Reductione Missarum .
 Cap. XXXVII.*

- 1 **I**N eadem Congregatione consultorū prae-
 fatorum erit agendum, si opus est de for-
 ma reducendi Missas seu Annuaria, quae
 scilicet ante Concilium Tridētinū imposita
 fuerant, irrationabilia nunc tēporis effecta .
- 2 Nam de Missis post Concilium relictiis, fa-
 cultas reducendi, commutandi, & eas mo-
 derandi reseruata est hodie Summo Ponti-
 fici, vel Sacrae Congregationi Conc. Trid.
 vt initio Decreti dicitur, de celebratione
 Missarum, sub Sanctissimo D. N. Urbano
 Papa VIII. die 21. Iunij 1625 .

*De Praeside synodi absente Episcopo .
 Cap. XXXVIII.*

- 1 **S**I casus accidat, quōd Episcopus infirme-
 tur, aut alio vocetur, neque velit pro-
 rogare Synodum in aliud tempus, videndum
 erit de Praeside eiusdem Synodi . qua in re
 addam plura non aspernanda .
- 2 Et quidem, si protoganda sit in aliud tem-
 pus, erit hoc significandum vniuerso Clero
 formula propria, de qua infra in 4. p. c. 1. n. 5 .
- 3 Si nolit eam prorogare, Vicarius Generalis
 eam conuocare poterit, de speciali manda-
 to Episcopi .
- 4 Verum, quid, si Vicarius non sit Protonota-
 rius Apostolicus, sed vel Canonicus, vel Prae-
 positus collegiatæ inferioris, qui casus con-
 tingit Nonariæ sub Carolo Episcopo nostri
 Ordinis à Basilica Petri. Difficultas erat pro-
 pter habitum in Synodo . quem decebat esse,
 vel parem, aut superiorem habitum Cano-
 nicorum . non enim vti poterat ille Rochet-
 to, & mantelletto; neque volebant eum Ca-
 nonici Cathedralis Ecclesiae sedere supra
 ipsos cum pluuiali, quæ erat vestis propria
 Praepositi Collegiatæ S. Gaudentij, tunc Vi-
 carij; vti vero mantello communi longe mi-
 nus eum decebat in Synodo .
- 5 Vocauit igitur Episcopus ægrotus Hiero-

nymum Septalem Protonotarium Apostoli-
 cum, quem cum litteris patentibus Prae-
 sidem Synodalem declarauit, & Congregatio-
 nibus Synodalibus, de quibus haecenus, tūm
 Synodali toti actioni merito praefecit .

*De Caremonijs Synodalibus absente Episcopo .
 Cap. XXXIX.*

- A**ctum igitur est de ceremonijs adhi-
 bendis, praesente praedicto Praeside, ab-
 sente Episcopo, & auctore huius operis
 actionem Synodalem dirigente .
- 2 Et quidem solemnibus Missis ille interfuit
 in Choro supra Canonicos; Praeposito pri-
 mam Missam cantante, & Canonicis reli-
 quas duas; iuxta Decreta Sacrae Rituum Co-
 gregationis relata à Gentien. in praxi Nea-
 pol. cap. 52. circa finem, & alijs .
  - 3 Sedentibus deinde omnibus in loco sessio-
 nali, sedit ille tanquam praeses, in medio
 Cleri in sede coriacea supra vnicum gra-
 dum, tapete substrato, eleuata; rochetto, &
 mantelletto indutus, caeteris Canonicis plu-
 uialia, planeta, & dalmaticas iuduris . quo
 de tamen habitu dubitari posset; an parandi
 sint, absente Episcopo. & ego negarem; tūm
 quia Episcopus abest, tūm quia Praesidis pre-
 dictus habitus est inferior habitu Canonico-
 rum solemnibus; debet autem praecedere tūm
 loco, tūm habitu . Certe ad Missam primam
 cappas gestarunt Canonici supra rochetto,
 de more .
  - 4 Lectæ fuerunt à Secretario Synodi patentes
 litteræ de constituto Praeside .
  - 5 Qui statim inchoauit Antiphonam, & reli-
 qua addidit, vt in Pontificali .
  - 6 Ad Euāgelium benedixit incensum de mo-
 re, & Diaconum, cuius librum osculatus est
 in fine, non tamen fuit incensatus, quia non
 erat paratus pluuiali .
  - 7 Recitauit Orationes, & Hymnum inchoa-
 uit, Veni creator .
  - 8 Sermonem habuit ad Clerum de suggestu
 tertia die, & praelarè .
  - 9 Totam actionem Synodalem profecutus
 est, quam Episcopus praestitisset, excepta be-
 nedictione in fine sessionum, à qua absti-
 nuit .
  - 10 Ad osculum pacis recepit Clerum, vt sole-
 bat Episcopus .
  - 11 In fine Processionis ante Synodum Canoni-
 cus Hebdomadarius in cornu Epistolæ dixit
 Orationes praescriptas in fine Hymnorum, &
 Psalmorum .
  - 12 Vicarius autem Generalis, in processione
 quidem ibat cum suis Canonicis, vti Prae-
 posi-

positus cum pluviali: at eum eodem pluviali in actione Synodali sedebat in sede alijs parata pro Vicario Generali, de qua supra cap. 7. n. 7. quæ omnia observari possunt, quando absente Episcopo, Vicarius Generalis, & simul Protonotarius Apostolicus, præficitur, Synodo cum mandato speciali.

De ultimo agendi pridie Synodalis actionis.
Cap. XL.

- 1 **H**is ita ritè constitutis, pridie diei indicte pro inchoanda Synodo affigi debent schedulæ de hoc initio, pluribus in locis, ad formam infra præscribenda part. 4. c. 1. num. 6.
- 2 Pulsandæ sunt campanæ festivo sonitu à primis Vesperis, ex carem. loco cit.
- 3 Habenda est coram Episcopo Præfectorum Scrutii. ij Congregatio, de qua supra c. 23. n. 3.
- 4 Officiales quique se comparent ad propria munera diligenter præstanda; quos ideo moneri curet Episcopus tum per Tabellam in loco publico affixam, tum singillatim per idoneos viros, tanto ante, vt per octo saltem dies id certo sciant, & prout supra isdem præscriptum est agant diligentius.
- 5 Affigantur Tabellæ, Disciplinæ Synodalis, & Capitum orationis publicæ pro quibus scilicet orandum est à Clero: tum in Palatio Episcopi, tum ad valvas Ecclesiæ Cathedralis, & intra eandem.
- 6 Dum Clerus singillatim ad civitatem venit, & Episcopum adit, ille benigne omnes excipiat & si quid singillatim velint suggerere, libente audiat.
- 7 Idem Episcopus cum Magistris Ceremoniarum eligat sibi ministros de more pro Missa Pontificali, & assistentes Diaconus pro sessione Synodali, si forte ij occupati sint alijs muneribus ad Synodum spectantibus, qui alioqui deberent assistere.
- 8 Præscribat horam conveniendi ad Synodum, tam mane, quam à prandio & item terminandi sessiones.
- 9 Proponatur Edictum de processione habenda per Vicarium Generalem, vt in 4. part. c. 6.
- 10 Secretarius deniq; recognoscat omnia quæ imprimi, describere curavit, iuxta ea, quæ in Congregationibus Synodalibus fuerunt præordinata; & præsertim Tabellas omnes, vt supra, requisitas, cum notula Officialium, catalago Cleri, & Decretis in Synodo legendis.

